

Реферат на тему: "Оскар Уайльд і його "Портрет Доріана Грея""

Оскар Уайльд

Вислови Оскара Уайльда

1. Художник — це той, хто творить прекрасне.
2. Розкрити людям себе і скрити художника — ось до чого тягнеться мистецтво.
3. Критик — це той, хто може в новій формі чи новими засобами передавати своє враження від прекрасного.
4. Вища, як і нижча, форма критики — один із видів автобіографії.
5. Ті, хто в прекрасному знаходять дурне, — люди зіпсовані, і при цьому зіпсованість не робить їх привабливими. Це великий гріх.
6. Ті, хто можуть побачити в прекрасному його високий сенс, — люди культурні. Вони не безнадійні.
7. Але обранець — той, хто в прекрасному бачить лише одне: Красу.
8. Ненависть дев'ятнадцятого століття до реалізму — це злість Калібана, побачивши себе в дзеркалі.
9. Ненависть XIX століття до Романтизму — це злічать Калібана не знаходжуючого в дзеркалі своє відображення.
10. Художник не намагається щось доказувати. Доказати можна навіть безсумнівні істини.
11. Художник не мораліст. Подібна схильність художника зумовлює непростиму манірність стилю.
12. Не приписуйте художнику нездорових тенденцій: йому дозволено зображувати все.
13. Думка і слово для художника — засоби Мистецтва.
14. Якщо говорити про форму, — праобразом усіх мистецтв являється мистецтво музиканта. Якщо говорити про почуття — мистецтво актора.
15. У всякому мистецтві є те, що лежить на поверхні, і символом.
16. Хто намагається проникнути глибше поверхні, той іде на ризик.
17. І хто розкриває символ, іде на ризик.
18. В дійсності, Мистецтво — дзеркало, відображуючи того, хто в нього дивиться, а зовсім не життя.
19. Якщо витвори мистецтва викликають суперечки, — значить в ньому є дещо нове, складне і значне.
20. Нехай критики розходяться в поглядах, — художник залишається вірний собі.
21. Можна пробачити людині, яка робить дещо корисне, якщо він цим не захоплюється. Тому ж, хто творить безкорисливе, єдиним виправданням служить лише страсна любов до свого творіння.

22. Всяке Мистецтво повністю безкорисне.

Оскар Уайльд

Кросворд

Розв'яжи кросворд і з виділених букв вийде прізвище письменника — Принца Парадокса.

123456

1. Прізвище людини, яка відіграла фатальну роль у житті Оскара Уайльда.
2. Дружина Оскара.
3. Вулиця, на якій мешкало подружжя.
4. Художник, який намалював портрет Доріана Грея.
5. Що не сподобалось Уайльду в Полі Верлені.
6. Головний герой "Портрет Доріана Грея".

Відповіді:

1. Дуглас; 2. Констанція; 3. Тайт-стріт; 4. Голуорд; 5. Зовнішність; 6. Доріан.

Найвідомішим твором письменника, який приніс йому всесвітню славу і найповніше відбив його філософські та естетичні погляди, життєве кредо і принципи художньої творчості, був роман "Портрет Доріана Грея" (1891).

Цей твір — ідеальний приклад парадоксальної (перевернутої) фабули. Закоханий у свою зовнішність Доріан Грей ладен закласти душу дияволу, аби не старіти і залишатися вродливим юнаком. І відбувається незвичайне, протиприродне, фантастичне: зображений на портреті Доріан Грей фізично старіє, його намальоване обличчя вкривається зморшками, його врода гине, а сам Доріан у житті залишається молодим і гарним. Та настає час, коли Доріан готовий знищити свій портрет, який є свідком його безчестя і підступності. Він кидається на своє зображення з ножем. Відчайдушний крик пролунав у великому будинку. Слуги, вбігши до кімнати господаря, побачили на стіні прекрасний портрет молодого Доріана Грея, а на підлозі з ножем у грудях лежав мертвий старий чоловік.

"Портрет Доріана Грея" можна вважати взірцем інтелектуального роману кінця XIX століття. У цьому творі втілено найдорожчі для письменника думки, що визначали спосіб і стиль його власного життя. "Розкрити себе і втаїти митця — цього прагне мистецтво", — сказано в авторській передмові до роману. Але в ньому відчувається потужний струмінь автобіографізму, і саме суб'єктивність надає зображеному психологічній достовірності.

Відомо, як виник задум роману: одного разу в майстерні свого приятеля Уайльд познайомився з натурником, який вразив його досконалістю своєї вроди. "Який жаль, — вигукнув письменник, — що таке славне створіння мусить старіти!" На це художник, погодившись, додав: "Чудово було б, якби він залишався такий точнісінько, як зараз, а натомість щоб його портрет старів і вкривався зморшками".

Ця розмова торкалася проблеми, яка ніколи не переставала хвилювати письменника: взаємини життя і мистецтва. Із цією проблемою тісно пов'язана інша: мораль і мистецтво, роль етичного та естетичного у житті. Для Уайльда, як відомо, ці

слова були майже антонімами. Протиставлення мистецтва і життя, мистецтва і моралі породжує ряд інших протиставлень, що ними переповнений роман. Усе яскраве, блискуче, прекрасне пов'язане з мистецтвом; усе сіре, буденне — із життям. Навіть свою наречену Доріан Грей кохає доти., поки бачить у ній літературну героїню: Джульєтту, Офелію, Розалінду, Беатріче, Корделію. Як тільки Сібіл Вейн посправжньому закохалась і перестала жити уявним життям своїх героїнь на сцені, кохання Доріана минає. Коли трагічно пішла із життя Сібіл, Доріан не пролив жодної сльози, а своєму другові зізнався: "Якби я прочитав це у книжці, я ридав би! А от тепер, коли це сталося у житті, і сталося зі мною, воно виглядає занадто дивовижним, щоб проливати сльози".

Роман насичений детальними описами великосвітських віталень, будинку і кімнат Доріана Грея. Сам герой визнає: "Я кохався на красивих речах, до яких можна доторкнутись і взяти до рук. Старий грезет, зелена бронза, лаковані дрібнички, різьблення із слонової кості, вишукані інтер'єри, розкіш, пишнота — усе це дає чимало втіхи".

Що ж до пейзажів у романі, то вони вражають своєю штучністю, відшліфованістю: "Небо тепер стало чисто опаловим¹, і на його тлі навколишні дахи виблискували, мов срібло". Тіні сріблясті, а небо сяє, наче чудова перлина. Штучну красу Уайд плекав, від природної відвертався. З усіх витворів природи він любив лише квіти. Особливо часто на сторінках роману з'являються орхідеї та тюльпани: "Тюльпани на клумбах по той бік алеї пломеніли тремтливими огнистими язичками. Білий порошок трепетною хмаркою духовитої пудри зависав у повітрі. Мов якісь величезні метелики, пурхали й колихались барвисті парасольки квітів". Квіти в нього оранжерейні, штучно викохані, начебто несправжні.

Мистецтво для Уайльда вище за життя, а отже і за природу. Саме тому світ речей, тобто витворів рук людських, превалує в романі над світом природним.

"Портрет Доріана Грея" найповніше виражає естетизм Уайльда. Вчинки і висловлювання героїв роману підпорядковані тому, щоб якнайяскравіше висвітлити думки і погляди письменника.

Чи не тому критики неодноразово наголошували: лорд Генрі Уоттон — двійник Уайльда. Справді, протягом усього роману цей герой висловлює найзаповітніші думки письменника. Перед читачем постає салонний апостол насолоди і розкоші, яким був сам автор. Образом Доріана Грея, людини з неабияким мистецьким темпераментом, Уайльд переконує у реальності закладеного в романі конфлікту — між мистецтвом і життям, мистецтвом і природою, мистецтвом і мораллю. Цей конфлікт настільки реальний, що, як ми вже знаємо, він справдився у житті Уайльда.

Водночас головні герої роману — Доріан, лорд Генрі, художник Безіл Голуорд — не є характерами зі всією складністю і багатогранністю реакцій на дійсність, тобто не є характерами реалістичними. Пишучи роман філософсько-символічний, Уайльд начебто встановлює теоретико-естетичну схему, в рамках якої і створює образи своїх героїв. У романі багато діалогів, майже на кожній сторінці ведуться бесіди, що розкривають

життєву філософію кожного з героїв, а в сукупності — самого автора. Три головні персонажі виражають різне ставлення до життя.

Лорд Генрі — втілення філософії насолоди. Це витончений естет, що кохається в красі й відмежовується від потворного, бридкого в житті. Це прагнення не помічати нічого, крім краси, робить його не просто байдужим до всього іншого, а й цинічним. У лорда Генрі холодна душа людини, яка не має ідеалів. Пробуджуючи в Доріанові бажання насолоджуватися життям за будь-яку ціну, він зовсім не замислюється над можливими наслідками такої поведінки як для самого юнака, так і для інших людей.

Егоїзм лорда Генрі — це егоїзм естета, який хоч і має уявлення про реальне життя, але не зважає на нього. Навіть самогубство Сібіл лорд Генрі в першу чергу оцінює не з етичного, а щ естетичного погляду.

Саме такою трагедією, що цілком вдовольнила смаки обох естетів, стала смерть юної актриси. Здібний учень лорда Генрі, Доріан тільки спочатку вражений тим, що сталося. Пройде зовсім небагато часу, і він буде відчувати те ж, що і його наставник: "А все ж те, що сталося, не вразило мене так, як би мало вразити... У ньому — вся моторошна краса грецької трагедії, трагедії, в якій я був один з головних героїв, але яка не поранила моєї душі".

Доріан Грей і лорд Генрі замінили моральні почуття милуванням красою. Обидва герої не хочуть визнати, що у реальному світі кожному вчинку обов'язково притаманне своє етичне значення. Провина за смерть Сібіл залишається провиною, вбивство художника Безіла Голуорда — вбивством. При цьому сам лорд Генрі не робить нічого аморального, його цинізм — це тільки слова, тільки поза. Але ця поза — його сутність. Бо найдужче його дратує природність. Можна сказати, що він виступає теоретиком, проповідником тієї філософії, якою керується у реальному житті Доріан Грей.

Художник Безіл Голуорд — втілення ідеї служіння мистецтву. Він творить красу, і для нього немає нічого вищого за малярство. Він має гаряче, чуйне, добре серце і вкладає його у кожний свій твір. Портрет Доріана Грея став його кращим творінням. Саме тому Безіл Голуорд спочатку не хоче виставляти його, бо це означає відкрити свою душу, її глибинні порухи кожному, хто прийде подивитися нову роботу. Безіл захоплюється власним шедевром настільки, що вже не відділяє портрета від живої людини, з якої його написано. Він обожнює Доріана, стає йому другом, відчуває, що почав набагато краще малювати з того часу, як познайомився з цим юнаком. На відміну від Генрі й Доріана, для Голуорда етичне й естетичне невіддільні, як краса та доброта. Збираючись виїхати з Лондона на тривалий час, Голуорд приходить до Грея, щоб утримати його від бажання піддаватися спокусам, застерегти від такого способу життя, який потребує насолод різного роду за будь-яку ціну. Голуорд не хоче вірити тим непевним чуткам, що ходять навколо імені Доріана, але вважає своїм обов'язком попередити друга. Звичайно ж, він не міг передбачити, як трагічно завершиться візит до того, хто надихнув його на найкраще полотно. Та кінець Безіла неминучий. Він спалює себе на вівтарі служіння мистецтву. Це людина з гранично розвиненим естетичним почуттям. І саме в цьому причина його трагедії. Художник страждає від

того, що відчуває страшенний розрив між ідеальним змістом, який він вклав у своє творіння, і життям, яке розбиває його мрії, не дає йому змоги бути щасливим.

Згодившись на жахливий за своєю суттю дослід, Доріан Грей віддається гонитві за насолодами, не керуючись моральними принципами. Не тільки власні недоліки, пороки, негарні вчинки, а й злочини спотворюють душу Доріана. Гине Сібіл. Вбивство Безіла стає ще одним кроком на шляху до того невідворотного краху, який чекає на Доріана Грея. Але ні спосіб життя, ні ті зміни, що відбуваються з ним, ніяк не позначаються на зовнішності реального Грея. Він залишається юним і вродливим, а його портрет відображає сутність його розбещеної натури, старіння не лише тіла, а й душі.

Символіка роману дуже складна. З одного боку, відтворюючи істину на портреті, а не на обличчі живої людини, письменник ілюструє свій принцип, згідно з яким мистецтво реальніше за життя і життя наслідує мистецтво, а не навпаки. З другого боку, Уайльд показує, що жахливі зміни на портреті відбуваються тому, що герой знехтував моральні норми. Перші зміни на портреті з'являються тоді, коли Доріан посварився із Сібіл, що призвело до її самогубства: "Інакшим став вираз, щось жорстоке з'явилося в обрисах вуст". Подальші зміни такі значні та страшні, що Грей більше не може бачити свій портрет, який стає його суворим суддею. Доріан намагається позбавитися портрета, але знищує не своє зображення, а себе самого.

Отже, естет Оскар Уайльд, проголошуючи незалежність мистецтва від моралі, водночас стверджує своїм твором: не можна безкарно порушувати норми людського життя. Втрата моральних устоїв веде людину до загибелі. У цьому — гуманістичний смисл роману.

"Портрет Доріана Грея" можна тлумачити по-різному, але не визнавати його безумовну неординарність і художню довершеність — неможливо. Критики, сперечаючись з окремих питань стосовно мистецьких позицій Оскара Уайльда, доходять спільного висновку про роман: це твір новий, складний і життєздатний. Свідченням цього є довголітнє життя роману, в якому кожне нове покоління читачів знаходить те, що співзвучне даному часу, що хвилює душу, збагачує розум, приносить насолоду, бо творчість великого англійського письменника Оскара Уайльда — то справжнє мистецтво.

1 Опаловий — такий, що має колір опалу: молочно-білий і різними відтінками